

Nya landskapsfynd av vattenskinbaggar

LENNART HENRIKSON, BRITT-INGER NILSSON & HANS G. OSCARSON

Henrikson, L., Nilsson, B.-I. & Oscarson, H. G.: Nya landskapsfynd av vattenskinbaggar. [New province records of waterbugs (Hem., Corixidae, Naucoridae).] – Ent. Tidskr. 100:21–22. Lund, Sweden 1979. ISSN 0013-886x.

New records of waterbugs from five swedish provinces are listed. Most of the new records are ascribed earlier insufficient sampling efforts. But concerning *Glaenocoris p. propinqua* (Fieb.) the findings in acidified lakes may reflect a real change in the distribution as this species has proved to be expanding in that type of lakes due to lack of predation from fish. This is suggested to be the case also for *Arctocoris germari* (Fieb.).

L. Henrikson, B.-I. Nilsson, H. G. Oscarson, Dept. of Zoology, University of Göteborg, Fack, S-400 33 Göteborg, Sweden.

Inom gruppen vattenskinbaggar är skillnaden i antalet funna arter mellan olika, ofta närbelägna, landskap påtaglig. Denna skillnad torde mera återspegla en skillnad i insamlingsintensitet (många fynd i närheten av de klassiska universitetsstäderna) än en reell skillnad i arternas utbredningsmönster. Särskilt lite intresse har ur insamlingssynpunkt ägnats Sveriges västra och norra landskap. Detta visas

tydligt av att vi med mycket måttfulla insatser i dessa landskap tidigare kunnat presentera 15 nya landskapsfynd (Eriksson et. al. 1978) samt att vi nu kan redovisa ytterligare 12 stycken i denna artikel (Tab. 1).

Ett par av de fynd som presenteras i tabellen kan dock förklaras på annat sätt än att tidigare insamlingar varit bristfälliga. *Glaenocoris p. propinqua* (Fieb.) är en art som i Sverige

Tabell 1. Nya landskapsfynd av vattenskinbaggar.

New Province records of waterbugs in Sweden.

Art	Landskap	Socken	Fyndplats	Fynddatum
Fam. Corixidae				
<i>Sigara fossarum</i> (Leach)	Närke	Kil	Blackstaån	1978-07-07
	Närke	Kil	damm i grusgrop NV Frösvidal	1978-07-07
<i>S. limitata</i> (Fieb.)	Bohuslän	Ytterby	damm vid Kanehall	1978-05-03
<i>S. nigrolineata</i> (Fieb.)	Bohuslän	Björlanda	damm V Kvisslingeby	1978-04-30
	Närke	Kil	damm i grusgrop NV Frösvidal	1978-07-07
<i>Arctocoris carinata</i> (C. Sahlb.)	Halland	Onsala	hällkar V Råö	1978-07-25
	Halland	Onsala	hällkar på Mönster	1978-10-21
<i>A. germari</i> (Fieb.)	Bohuslän	Ucklum	Stora Håstevatten	1978-09-26
<i>Hesperocoris sahlbergi</i> (Fieb.)	Närke	Viby	damm i grusgrop SV Stavåna	1978-07-08
<i>Callicorixa praeusta</i> (Fieb.)	Halland	Onsala	hällkar på Mönster	1978-10-21
	Närke	Kil	Blackstaån	1978-07-07
	Närke	Viby	damm i grusgrop SV Stavåna	1978-07-08
<i>C. wollastoni</i> (Dgl. & Sc.)	Värmland	Gräsmark	bäck på Tiskarnäset	1978-07-23
<i>Glaenocoris p. propinqua</i> (Fieb.)	Småland	Furuby	Björkesjö	1978-09-09
Fam. Naucoridae				
<i>Ilyocoris cimicoides</i> (L.)	Halland	Onsala	damm på Öckerö	1978-07-26

rapporterats nästan uteslutande från försurade vatten och artens utbredning anses gynnad av försurningen. Fyndet i Småland (Björkesjö, pH-fält 4,85) stödjer antagandet, att arten expanderar i försurningens spår. *G.p. propinqua* är dock inte primärt gynnad av det sänkta pH-värdet, utan av den förändring av predationstrycket som sker i samband med fiskens försvinnande (Henrikson & Oscarson 1978). *G.p. propinqua* utnyttjar nämligen, till skillnad från de flesta corixidarter, den pelagiska, oskyddade delen av en sjö (McCarthy 1975), vilket gör den särskilt utsatt för fiskpredation.

Även fyndet av *Arctocoris germari* (Fieb.), som tidigare endast rapporterats från Skåne och Öland (Coulianos & Ossiannilsson 1976), är från en försurad sjö. Man kan tillåta sig att spekulera i, om vi inte också här har att göra med ytterligare en art stadd i expansion som följd av

de storskaliga omvälvningarna av sjöekosystemen som sker genom försurningen.

Litteratur

- Coulianos, C.-C. & Ossiannilsson, F. 1976. Catalogus Insectorum Sueciae. VII Hemiptera-Heteroptera. 2nd Ed. - Ent. Tidskr. 97:135-173.
- Eriksson, M. O. G., Henrikson, L., Nilsson, B.-I. & Oscarson, H. G. 1978. Nya landskapsfynd av *Glaenocoris p. propinqua* (Fieb.) och andra corixidarter (Hem., Corixidae). - Ent. Tidskr. 99:15-17.
- Henrikson, L. & Oscarson, H. G. 1978. Fish predation limiting abundance and distribution of *Glaenocoris p. propinqua* (Hemiptera). - Oikos 31:102-105.
- McCarthy, T. K. 1975. Some records of the glacial relict water-boatman *Glaenocoris propinqua* (Fiber) (Hemiptera, Corixidae) in Ireland. - Entomologist's Gazette 26:65-66.

Upprop

Undertecknad ämnar arbeta med svampar som angriper insekter, i synnerhet fjärilar (både Macro- och Microlepidoptera), och mottager därför sådana svenska eller utländska insekter som är eller misstänkes vara svampangripna (dock ej de som sekundärt har angripits av "mögel onaturligt" i fuktigare eller dylikt). Viktigt är att uppgifter om fyndlokal, datum osv. medföljer insekterna (helst också hur de avlivats, förvarats etc.). Är också intresserad av ev. massangrepp av fjärilar. Vid upptäckt av dylika är det viktigt att jag så snart som möjligt får vetskap om detta. (Parasitsvampar brukar ofta dyka upp vid sådana tillfällen).

Lars Imby

Naturhistoriska Riksmuseet, Sektionen för botanik, S-104 05 Stockholm, tel. 08/15 02 40 ankn. 271 el. 275

En ny utbredningskatalog över storfjärilar

En ny upplaga av Catalogus Insectorum Sueciae Macrolepidoptera med aktuella landskapsuppgifter har färdigställts. Den som är intresserad kan få ett exemplar kostnadsfritt från Entomologiska Föreningen, Riksmuséet, Sektionen för Entomologi, 104 05 Stockholm.